

הפרוססור הזח בסלמון ושאלתיו, אך הגיע אותו רופא לארצנו. מה אפשר לעשות לטובתו, וקבלתי ממנו את התשובה: אם כבר קבלת עליך להשתייך לעדה אשר מטרתה להביא אלינו זרים שאינם מרוצים לחיות בארצנו, בל חסריחי לפחות אחריכם בשאלות כאלה? בהודיעי אצלנו על ספר שוואדי זה, לא נתכחתי להמציט את רגש החרדה שאנו חייבים לעם השוואדי על מה שעשה, אם גם במאוחר, למען קרבנות הנאד ציום. אך חסצתי שידעו בתוכנו משהו על האשה האציר לה הזאת, מיה לאכה לאפגריין, ועל פעולותיה ב.זמן קשה."

בשולי החוברת

פרופ' מ. מ. ס. בלשאקט הוא פסיקאי בריטי מפורסם, שקיבל פרס נובל בנובמבר 1948, תלמידו של רותאפורד ורופוסור לטיסיקה באוניברסיטה של מאנצ'סטר משנת 1937. נתמנה על ידי הממשלה הבריטית חבר לעדה מייעצת לאנגליה האטומית, וסתוך עבודתו בועדה הגיע לכלל דעה, שמדיניותן האטומית של ארצות הברית ובריטניה היא, בלתי ריאליסטית ביסודה הצבאי ועלולה להמיט שואה בתוצאותיה המדיניות. ספרו, "התוצאות הצבאיות והמדיניות של האנגליה האטומית" יצא בבריטניה בשנת 1948. הספר יוצא בקרוב בעברית בהוצאת הקיבוץ המאוחד. בחר ברת זו אנו נותנים, ברשות ההוצאה, את רוב שני הפרקים האחרונים שבספר, המסכמים את מסקנותיו של המחבר.

"המחשבות על הציור החדש" לקוחות מתוך הרשימות שנמצאו בעזבונו של פאול קליי, שמת לפני תשע שנים, ובהן גיסות מבריק, ואם לא קל, לאמנותו של אחד מגדולי הציור בומנו. תביעת זכותו של האמן לברוא מציאות חדשה משלו, שתהיה בכל זאת נשמעת לחוקים שביסוד הסדר הטבעי, מזדווגת כאן, בחוש נפלא ונאמן, להרגשה כי אסון האמן הוא ניתוק מ.עם, מן החברה אשר עמה ולמענה הוא עמל. "המחשבות" נצטרפו בשנות גסיונו של קליי כמורה ב.ב.אזארו" של גרופיוס.

מאת המנוחה: אנו חוזרים ומוכיחים לחותמים ולקוראינו, הרוצים בכרך ג', לתודרו ולהמציא לנו את חוברותיהם (אפריל-ספטמבר 1949) בימים הקרובים. מחיר הכריכה, בד שלם, 700 פרוטה.

אנו לא קבלנו את התצעה מפני שבמעמקי נפשנו לא האמנו באמתם של הרברים. צריך אדם שיהיה בעצמו פליט ממרכז אירופה כדי שיאמין.

בספר שפע סיפורים על גורל הפליטים. פעם אחת כורעת המחברת עצמה תחת סבל הגורל. היא מספרת על צעיר אחד, בנו של אחד המנהיגים הסוציאלי דימוקרטים בגרמניה. האב נאסר, האם נעלמה. הצעיר הצליח להמלט לשוואדיה, אך הוא לא יכול להזיח למשמרה השוואדיה, שהוא עצמו פליט פוליטי. הלא נגדו לא תוכלנה להיות שום האשמות בארצנו. מיה לאכה פשתדלת לטובת הצעיר, ובשעה שפתרו להי שלח תורה לגרמניה, מקבל צורה פאטרלונית, היא מצליחה להכניסו לבית הולים בעיר חשדה. אך המשמרה מוכיחה להציק, כשנגזר דינו להישלח תורה, מצליחה מ. ל. לאסוף את הכספים לנסיעה לגואטמאלה ומשיגה בשבילו את הויות שמה. מעולם לא ראתיו כה קורן בתקות חדשה. הוא לחץ את ידי וגמגם מלים של תודה. אך ימים מעטים אחרי כן שולח והחזיר על חשבון הממשלה השוואדיה לגרמניה (בתחילת 1940). מ. ל. הביאה את הענין לידיעת הציבור בעתונות. התחיל פולמוס בינה ובין המשרד האחראי, אך את היי הצעיר לא הצילת, ומיה לאכה מתהלכת מכאן ואילך בלחץ דימוי בלהות, שתצעיר, שחטה בה, האמין מן הסתם ש היא עצמת הסגירה אותו לתלינו!

פרשת הספר מקיפה את השנים 1933-1940. עצביה לא הרשו לה להמשיך בעבודה. צריך האדם להיות בעל עצבים חזקים כדי להלחם לזכות המקלט. אך היא גומרת את סיפורה בפיסקה, שברצוני להביאה כאן כלשונה: "ארבע שנים לאחר מכן היתה לי שוב הנדמנות להתראות עם ידידי הפליטים. זה היה ב-1944, כשסידרו האמנים הפליטים תערוכה משלהם, נחאספו כל ידידיהם, ובהם, כמובן הנסיך אויגן, הנאמן בין הנאמנים, אשר עוד בשנת 1933 היה מוכן להביע את דעתו על הנאציזם בגלוי ולתת ידו לכל מי שבא לעזור לקרבנותיו. באו לשם מסלתה של החברה שמצאה סוף סוף כי הגיעה השעה להתענין באנשים פליטים וביצירותיהם בנכר. הנה עומדת אשה לפני תמונה המתארת המתת אדם ביריה במחנה ריכוז והיא מדברת גבוהה על הציור הסורריאליסטי. פעם ביקרתי בביתה המהודר מתוך תקוה לקבל ממנה מעט כסף בשביל הפליטים ושמעתי מפיה את התשובה, שהיא אינה מעונינת ביבוא אלמנטים פוליטיים לשוואדיה. הנה עומד רופא אוסטרי בשיחה חברית עם פרופסור שלנו בן אומנותו, זכורתני, פניתי אל